

palaczk, balról Horácius tánczra serkentő szavai: «Nunc pede libero pulsanda tellus» választják el a felsőképtől. Ott van balról a palesztrából kiözönlő, versenyjátékra készülő görög ifjuság, jobbról meg egy elkésett cigány rohan a bögövel, mert a modern ifjuság ugyancsak járja már a bögös nélkül is a szilaj esárdást. Egy női mellkép az örökké hódító nőieséget, fenn pedig Pallasz Aténe baglya egészíti ki a művészi alkotást. «Finita la commedia!» ez olvasható a következő lapon. Alatta gyönyörű kivitelben a feldölt tintatartó; a fekete folyadék egy érettségi bizonyítványt tett pocsecská. Majd a bekötés tábláján: «Punto . . . e da capo un'altra volta!» (Pont . . . kibekezdve, azaz hogy újra majd máskor) szolemni meghívásul szolgál a jövő évi farsangi mulatságra. E zseniális tánczrend Paur Géza művésznék eszméje és alkotása. A jeles művész, ki a millénium részére készülő fiumei és quarnero vidéki tájképek ügyében időzik Fiumében, méltán számíthat a nagyközönség osztatlan elismerésére s az ifjuság hálaérzetére. Az ünnepek *jövedelme 425 frt 30 kr.* volt s így remélhető, hogy körülbelül 50 vagy 60 frt tiszta jövedelem a szegény tanulók segélyalapja s a gimnázium magyar társalgó köre részére is marad.

A pápai ref. főiskolai ifjusági képző-társulat elnöksége a következő sorokat küldte be hozzánk: A pápai ev. reform. főiskola »Ifj. képző társulata« pályakoszoruzott vagy megdícsért műveiből «Tavaszi» czimen már három ízben egy-egy füzetet adott ki. Miután tíz éve már annak, hogy az utolsó füzet megjelent, elhatározta a képző társulat egy újabb füzet kiadását, mely folyó év tavaszán fog megjelenni. Előfizetési díj 1 (egy) forint, mely legkésőbb február 15-ig a képzőtársulat elnökéhez, Antal Géza dr. főgimn. tanárhoz küldendő.

Névnapi estély. A győri állami főreáliskola f. hó 16-án d. u. fél 6-kor mint Bejezi Németh Antal dr. főigazgató ur névünnepeinek előestélyén házi hangversenyt tartott. A műsor, melynek minden pontja méltán kiérdemelte a diszkeközönség tetszését, a következő volt: 1.) Magyar népdalok (Nem hallottam soha . . . Csárdás kis kalapot veszek . . .), előadta az ifjusági énekkar, Kirchner Elek karmester ur vezetése mellett. 2. Szabó Gusztáv (VIII.) lendületes szavakkal üdvözölte az ünnepeket, ki meghatottan felelt. 3. Az éljenzés lecsillapultával Pokorny János (VIII.) és Förstner Tivadar (VII.) előadták Vörösmarty «Maróth bán»-jának egy részletét. 4. Az énekkar ezután kurucz-

dalokat (Ószi harmat után . . . , Csinom Palkó, Bécsi magyar táncz) énekelt. 5. Mersics Aladár (VIII.) szavolta: Szentjóni Szabó László «Az együgyű paraszt» cz. költeményét. 6. A fényes ünnepélyt az énekkar indulója (Abt Ferencz) zárta be. A hangverseny sikerén legbuzgóbban Szabó Ernő dr. tanár és Kirchner Elek karmester urak működtek közre.

Szegény tanulókat segélyező egyesület Munkácson. E hó 5-én egy igen életre való mozgalom indított meg Munkácson; ekkor tartá ugyanis az itteni intelligencia a főgimnáziumi szegény tanulók segélyezését célzó egyesület létesítése tárgyában első értekezletét. Az értekezleten a város honorációirai nagyszámmal jelentek meg, elsőben is felolvastott az alapszabály-tervezet, mely általánosságban és részleteiben elfogadtatott. Legfőbb elvei: 1-ször hogy erkölcsileg kifogás alá nem jöhető, jó előmenetelű szegény tanulók segélyeztetnek, 2-szor, hogy az ezzel kapcsolatos tápintézetbe is az előbbi feltételeknek megfelelő tanuló ifjak vétetnek fel. Végül 3-szor, hogy ha a munkácsi áll. főgimnázium valamikor megszűnnék, a segély egyesület alaptökeje a városi szegény alap javára lenne fordítandó. Kimondatott, hogy Munkácson és vidékén e célból gyűjtőívek fognak kibocsátatni és hogy a segély-egyesület alaptökejének gyarapítására időről-időre koncertek, felolvasó estélyek stb. rendeztetnek. A segély egyesület áll: alapító, rendez és pároló tagokból. Nedeczey János orsz. képv. azonnal lefizetett 1000 frttal nyitotta meg az aláírást s így ő első és legnagyobb alapítója lett az egyesületnek.

Szerkesztői telefon.

Cz. Rezső. Ha csak lehet, közöljük. Guitman J. Csurgó. A küldött versek nem lapunkba valók. K. K. Pécs. A tudósításokat köszönettel vesszük. P. A. Győr. A tudósítást köszönettel vesszük, de azért — egyelőre még nem adhatunk t. p. t. K. H. Székesfehérvár. 1. A mennyit tud. 2. Lehet, de minek? Szombathy Kálmán. 1. A physika-math. szakra latin érettségi nélkül lehet menni. 2. Sehogy. Ugy látszik megfeneklett. **Tentatortóhoz.** Nagyon ügyes kis vers. Ilyeneket szívesen olvasunk, már csak azért is, mert maga nem kívánja, hogy azonnal ki is adjuk. **Erdős J.** A leírás elég jó. **Ferber Jenő** Pozsony. A «Századok»-at Szilágyi Sándor, az egyetemi könyvtár igazgatója szerkeszti. Kiadja az Athenaeum, előfizetési ára 5 frt. **G. R. Privigyé.** Köszönjük figyelmzetését. A kérdéses elbeszélés nem az. **Kerekes P.** Eperjes. A kidolgozás jó, de a közlését nem ígérhetjük meg, mert a tétel nem elég érdekes. **Jeresabek J.** Brassó. Bekötési táblánk nincs. A gyűjtő-íveket elküljük. Több levélre a jövő számunkban válaszolunk.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:

Dr. RUPP KORNÉL
főgymnásiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és könyvnyomda és hirdapkiadó részv.-társ.

SZERKESZTŐSÉG:

Budapest, IX., Soroksári-utca 31.

KIADÓHIVATAL:

Budapest, VI., Teréz-körut 23. sz.

HIRDETÉSEK

felvételnek és jutányosan számíttatnak

Milleniumi farsangi mulatságok.

(*) A magyar középiskolák legnagyobb része a farsangot előnyösen fel tudja használni részint a saját mulatságára, részint bizonyos anyagi eredmények elérésére.

Egyik jelentést a másik után kapjuk, a melyek az ifjusági hangversenyek és tánczvigalmak eredményéről szólnak, s melyek mindegyikének eredménye kielégítő, a jövedelem, mely belőlük származik, tisztességes.

Mi, a kik az ifjuság minden sikerén őszinte szívből csak örülni tudunk, végeredményében valóban hasznosnak látjuk a farsangi időszaknak ily módon való felhasználását.

Ha a tanár szólna belőlünk, nem néznénk szívesen, hogy az ifjuság épen azokban a hónapokban szórakozzék, melyekben a munka legjavát kell végeznie a szorgalmi idő közepe.

Tudjuk, hogy a vigalmak iránt való lázas érdeklődés mellett az iskolai kötelesség teljesítése háttérbe szorul és gyakran épen a legjobb tanulók — a kik a rendezőbizottságokban előkelő szerepet játszanak, — ez idő alatt hanyatlanak, kötelességeiket nem végzik a megszokott pontossággal és lelkiismeretességgel. Megnyugtató azonban bennünket az a tudat, hogy a tanári karok ébersége ilyenkor is gondosan ügyel arra, hogy a vigalmakat ren-

dező ifjuság a kötelesség terén is helyt álljon.

E tekintetben tehát némileg biztosítva lévén, nem vagyunk a farsangi mulatságoknak ellenségei, csak arra figyelmeztetjük az ifjuságot, hogy az idej farsangot igyekezzen jól felhasználni.

Hogy hogyan, azt megmutatta a nyiregyházi főgymnázium ifjusága, mely a maga hangversenyének jövedelméből arra gyűjtött tőkét, hogy abból a milleniumi kiállításra febránduló szegény sorsu tanulókat segélyezze.

Ezt az eljárást ajánljuk a többi intézetek figyelmébe is. Nefejejtsek el, hogy a milleniumra feljövő tanulók részére jó lesz egy kis utiköltségről gondoskodni, hogy milyen nagy jót tesznek azon szegény sorsu tanulóitársikkal, akik e nélkül talán meg volnának fosztva attól, hogy ezt a többé soha meg nem tekintethető kiállítást, megnézhessék.

A segélyező-egyesület vagyonának gyarapítására jut elég alkalom a következő években is, — a most jelzett célra gyűjteni pedig csak az idén lehet.

Ajánljuk a nyiregyházi ifjuság eljárását az összes középiskolák figyelmébe s kérjük őket, hogy ne feledkezzenek meg a szegény sorsu tanulókról!

MIAMIS KIRÁLY.

Írta: WALDEN EDMUND.

(5.)

— Jó, hát térjünk vissza.
Megfordították a csónakot és lassan hazafelé tartottak az irányító utmutatása szerint. Oly csendes és ünnepélyes volt utjuk a tiszta, sima vizeken, a hallgatag erdőségek között, hogy szótalanul ment tova a három férfi, egészen átengedve magát a kellemes benyomásoknak.

A szigeteken a sudár fenyő volt túlsúlyban; a szálas fák között itt-ott lehetett látni apró lomblevelű csemetéket is.

Az erdő emez óriásainak csúcsa, a mely visszatükröződött a tóban, már vöröses fényben ragyogott, a mi méginkább emelte a kép fenségét.

Zajtalanul siklott tova a csónak a tükörsima vizen.

Az egyik sziget mellett, melynek partja a többitől eltérőleg sziklás volt, John a vízben egy uszó tárgyat pillantott meg. Bob csakhamar felismerte: evező volt.

Amint oda értek melléje, John a vízbe nyúlt érte és a csónakba tette.

Mindnyájan figyelemmel vizsgálták: valóságos evező volt, milyent a hajósok használnak.

— Ez már heteken át vízben volt — mondta Bob — hisz egészen átázott, csuda, hogy már el nem merült.

Ugy volt, mint Bob mondta; az átázott fa már súlyos volt.

— Ide betűket is égettek — folytatja John. Mindhárman a betűkre néztek, melyekre John hívta fel figyelmüket.

Egész tisztán kilehetett venni ezen két betűt: D. R.

Bob azonnal elkomolyodott, mihelyt megpillantotta a két betűt.

Burns észrevette ezt s így szólt: — Min aggódik, Bob?

Az evező a Duke of Richmond csónakjáról való, a mely nem régiben eltűnt az Ontarión.

— Micsoda? eltűnt?

— Hát ön mit sem hallott erről?

Burns tagadólag felelt.

— A Duke of Richmond egyike volt az Ontario legszebb vitorlásainak; október hóban kelt utra Stacket Harbourból és Oswegonak tartott. Indulása napjától fogva hirt sem lehetett felőle hallani. Igaz, hogy indulása után második napon vihar volt, de a Duke of Richmond is pompás alkotmány volt mely dacolt a viharral és azonfelül a legügyesebb hajósok kezelték; alig hihető, hogy a viharban megsem-

misült, még kevésbé állhat az, hogy hozzánk hasonlóan partra vettetett, mert a megejtett szorgos kutatások alkalmával bizonyára rá kellett volna akadni töredékeire, vagy partra vetett romjaira.

— Hát ön mit gondol felőle, Bob?

— Szerintem a kalózok támadták meg, a kik a legénységet legyilkolták és a hajót, miután kirabolták, elsüllyesztették. Nem lehetetlen, hogy itt van valahol a szigetek között. Ha álló helyzetében sülyed el a hajó, sok idő kell ahhoz, hogy felszínre jusson egy-egy része, pl. gerendája — mondja Bob tompa hangon.

— És ön azt hiszi, hogy ezen evező a Duke of Richmondról való?

— Igen, Master, hisz az egész Ontarión nem volt hajó ezekhez hasonló kezdőbetűkkel.

— És mindeddig semmit sem találtak meg az eltűnt hajóról?

— Semmit, Master ezen evező az első darab az eltűnt hajóról. Borzadalmas történet — tudom már, hogy gyilkosság lappang itt.

— De miből következett ön ezt?

— Ha az elsüllyedt hajóról mi sem maradt volna hátra, mint ezen evező, ennek is már régen fenékre kellett volna kerülnie.

— A Duke of Richmond, folytatá Bob, — még októberben tűnt el, most pedig már márczius hóban vagyunk, ez a fadarab azonban nem lehetett ennyi ideig a vízben és épp ez bizonyítja, hogy még néhány héttel azelőtt használták.

— De ebből még nem következik, hogy a vitorlás kalózok martaléka lett. Hisz becsületes emberek is ráakadhattak erre az uszkáló evezőre.

— Minden becsületes ember kötelességének tartotta volna jelentést tenni, mihelyt megtalálta az evezőt. Ezt tették volna a francziák is. Hisz iszonyu feltűnést keltett annak idején a Duke eltűnése, díjat tűztek annak, ki csak valamit is tud sorsáról, az ifju Walthom Richard Sommerset lordnak fia és egykori örököse, szintén az eltűntek között van. Elhiheti Master, itt kalózok garázdálkodtak. A kormányzó rendeletéből szorgosan átkutatták a partokat, az erdőséget s az összes szigeteket; hajósok s katonákkal kerestette az eltűnt járművet, azonban mitsem talált. Erősen hiszem, hogy a kalózok magukhoz vették a csónakot annál inkább, mert itt az apró szigetek közt jól használhatták.

— De ilyformán most is itt rejtőzködhetik egynehány ilyen gazember?

A talált evező legalább erről tanuskodik Master; bizonyára lesz itt még néhány tag abból a hirhedt csöcselékből.

A csónakban ülő férfiak valamennyien elkomolyodtak Bob szavaira. Bob eléggé bebizonyította, hogy a jól szervezett banda most is folytatja működését, a miről csak az imént talált evező is fényes tanúságot tesz.

A csónak lassan haladt tova, John, mint afele ügyes, finom hallású vadász, meglepetve ügylet.

— Mire ügyelsz? — kérdi az atya.

— Szt! Evezőcsapást hallok.

— Hol?

— Ott. — John előre mutatott.

Bob, mint afele tapasztalt, hidegvérű hajós, John szavaira rejtekhely után nézett s szerencséjükre talált is egyet ama parton, mely felé haladtak. Sűrű bokrokkal, cserjékkel benőtt földnyelv szolgált buvó helyül.

Bob, azonnal az öbölke felé irányította a csónakot.

— Vegye le az árbocot — így szólt John-hoz a kormányos.

A fiatal ember felemelkedett helyéből, leoldotta a vitorlát s zajtalanul összehajtva az árboczczal együtt a csónakba tette.

Oly közel voltak már a parthoz, hogy Bob belekapaszkodhatott a cserjékbe és gyors, de nesztelen lökessel az öbölkébe terelhetette a kis járművet.

Az evező lapátok csapásait, melyeket már messziről hallhatni, most, a néma csendben mind tisztábban lehetett észrevenni.

A kis csónak már behúzódott az öbölbe; előlről elfődte, a keskeny földnyelv sűrű, bozótos bokraival, hátul pedig az erdős part szolgált védelmül. Visszahúzódott, a mennyire a kivájt part engedte, úgy hogy futó, odavette pillantás nem vehette észre.

(Folytatása következik.)

Jelentés a „Tanulók Lapja“ irodalmi pályázatának eredményéről.

A beküldött pályamunkák száma után itélve elmondhatjuk, hogy az ifjuságra csakugyan buzdítólag hat a lapunk által évenként többször föladott pályatételek kitűzése. Örömmel konstatáljuk azt is, hogy egyesek nem a már ismert és már százszor mások által kidolgozott témákat fejtegették, hanem megpróbáltak új tételek kidolgozásával is, melyeknél alkalom nyílik úgy az önnálló gondolkozás mód, mint az olvasottság és tanulmány feltűntetésére.

E pályázatok egyik célja ugyanis az, hogy a tanuló ifjuság jelesebbjeinek módot, alkalmat nyújtson olyan dolgozatok készítésére, melyek nemcsak egy intézet szűk fala között teszik becsültté a szerző egyéniségét, hanem szélesebb körben, a nyilvánosság előtt is fölkeltik iránta a közfigyelmet. A szunnyadó tehetség fölébred, az erő próbára tetetik s a pályadíjat nyert munka az egész ifjuság kritikájának lesz kitéve, mert a lapban megjelenik, hol mindenki elolvashatja és megbírálhatja.

E pályázatra legnagyobb számmal értekezések jöttek, a melyek közt, — s ezt szíves örömmel mondjuk, — nagyon sok derék dolgozat van. Van közöttük több nagy szorgalommal megírt tanulmány, melyek mindenike egyformán megérdemelné a jutalmat. Ilyenek «Az Ember tragédiájáról.» Jelige: Fialux. Szerzője: Krausz Aladár székesfehérvári főgymn. 8. o. t. »A

tragikái vétségéről.» Jelige: «Mily temérdek munka várt még.» Szerzője: Schier Aladár bpesti ref. főgymn. 8. o. t. «Cypruslombok.» Jelige: «Hull a levél a virágról!» Szerzője: Hlavatsk Béla felmecezbányai lyc. 8. o. t. «Erkölcsei tanulságok Tompa virágregéből.» Jelige: «Szent természet!» stb. Szerzője: Kún Béla hódmezővásárhelyi főgymn. 8. o. t. Valamennyit úgy a tárgy megválasztását, mint a kidolgozást és felfogást illetőleg, felülmúlja a «Cicero és Kossuth» című értekezés. Jeligeje: «Nemcsak gyönyörködtetnek, hanem fel-emelnek és megtisztítanak.» Szerzője: Leopold Lajos.

Mint a dolgozat címe is mutatja, tárgya egészen új, a kidolgozása gonddal készült, a nyelvezete magyaros, stílje gondos, komoly. Az egész dolgozat szerzőjének nemcsak szép ismereteiről tanuskodik, hanem azt is elárulja, hogy a szerző szeretettel csüngött tárgyán. A szónoklat két különböző nemzetiségű mestere között ügyesen vonja meg a párhuzamot, s bár meglátszik rajta a magyar ifju rajongása, látszik, hogy a nagy római szónokot is igyekezett alaposan megismerni.

A kitűzött egy darab arany jutalmat tehát a bizottság Leopold Lajos bajai főgymnásiumi tanuló Cicero és Kossuth című tanulmányának ítélte oda.

Dicsérettel közölhetők a fentebb említett pályamunkák: 1. Az ember tragédiájáról. 2. A tragikai vétségéről. 3. Cypruslombok. 4. Erkölcsei tanulságok Tompa virágregéiből.

Közölhetők: 1. A színpadi és költői hatás híveinek küzdelme. Szerzője: *Ehrenfeld* Adolf n.-váradai főgymn. 8. o. t. 2. Magyarország mint a keresztény Európa védőbástyája. Szerzője *Bubics* Jenő nyitrai fg. 7. o. t. 4. Miért tanuljuk a latin nyelvet? Szerzője *Hodács* Ágost szegedi főgymn. tan. 5. A magyar regény és Jósika Miklós. Szerzője: *Ehrenfeld* Adolf. 6. A magyar népballada ismertetése. Szerzője: *Ébinger* János szegedi főgymn. tan. 7. Petőfi S. jelleme. Szerzője: *Nagy* György s.-szentgyörgyi fg. tan. 8. A 18. század nagy bölcselői. Szerzője: *Schober* Béla bajai főgymn. tan. 9. Balassi Bálint. Szerzője: *Kún* Béla. 9. St. Denis a

francia királyok temetkezési helye. Szerzője: *ifj. gróf Eszterházy* Móríz Csákváron. 10. Befolyással van-e a rossz tanulás későbbi életünkre. Szerzője: *Bánfi* József Aradon. 11. Petőfi Apostolaról. Szerzője: *Breyer* Soma Miskolcson. 12. Az állatok világából. Szerzője: *Becske* Imre. 13. A pogány magyarok műveltségi állapota. Szerzője: *Kemény* József győri főreálisk. tan. 14. Szociális mozgalmak a római nép életében. Szerzője: *Deutsch* Lajos győri főreálisk. tan.

A 9. számú dolgozat értékét nagyban emeli, hogy szerzője illusztrációkat is mellékel hozzá. Felkérjük a szerzőt, hogy ha e tanulmányához még több kép is volna birtokában, szíveskedjék azokat a szerkesztőségbe küldeni, hogy közlés esetén a képeket reprodukálhassuk.

(Folytatás következik.)

CICERO és KOSSUTH.

— Egy db. arannyal jutalmazott pályamunka. —

Irta: *Leopold* Lajos.

Míg egyrészt tény, hogy a valódi geniének mindig megvannak a maga sajátos, másban fel nem lelhető tulajdonságai, addig másrészt a lángelmék működésében és jellemében akárhányszor akadunk rokon vonásokra. Gyakran a sors csodálatos játéka következtében szinte párhuzamosan halad két szellemóriás életpályája. Ott van például Hannibál és Napoleon hatalmas alakja! Talán M. Tullius Cicero- és Kossuth Lajosban jelennek meg legszembeütőbbben ezek a rokon vonások olyanira, hogy méltán mondhatjuk Cicerót a római Kossuthnak és viszont Kossuthot a ma-Ciceronak. Életüket közel két ezredév választja el egymástól. Egész világok dőltek romba, nemzetek jöttek és multak, tizenkilenc évszázad hatalmas vihara tombolt el az emberiség felett. Cicero véres holtteste és a monoki bölcső közt óriási távolság van időben és a kor felfogásában. Mégis e két államférfiut ezen a mérhetetlennek látszó távolságon keresztül a rokonvonások szoros köteléke fűzi egybe.

A világ e két legnagyobb szónoka csendes ember lön immár. A «Quo usque taudem...» ihletet szerzője gyilkos keze alatt lehelte ki lelkét és a mi nemes, öreg kormányzónk is megtért pihenni oda, a hol «nyugszik a szív és hallgat a búbanat.»

Es mégis úgy érezzük, mintha még élne mindakettő, mintha látnók a nagy Cicerót, a mint felragyogó, lázban égő szemekkel könyö-

rög a halhatatlan istenekhez a tisztos senatus előtt Concordia büszke templomában, mintha az örökéletű Kossuth elbűvölő szavát, a mint zokogásban fuló hangon kiáltja a magyar nép nemes követi felé: «En leborulok a nemzet nagysága előtt!» . . . Igen, élnek és beszélnek még mind a ketten; halljuk őket a lelkünkkel. Fülünkbe s'riják két, a sir szélén álló nemzet búbanatát, fülünkbe döngik önérettel, büszkén, hogy: «non deest rei publicae consilium!» — és, hogy Magyarországot a poklok kapui sem döntik meg!» . . . És a mint felénk sugárzik e két lánglélek biztató s hatalmas fénye, úgy tetszik mintha, Cicero és Kossuth szinte mesébe illő, nem e földről való alakjai hasonlitanának egymáshoz, mintha a latin nyelv legnagyobb művésze az idő és a mulandóság ködén át kezet szoritana a magyar nemzet bálványával. Mintha életök utja egyforma volna, . . . mintha a körülmények, a melyek közt felléptek, szónoklataik sajátságai, sőt még jellemvonásaik is hasonlitanának egymáshoz . . .

Babér és borostyán épenugy, mint fájó, szürő tövis bőven jutott mindakettőnek.

M. Tullius Cicero «homo novus» volt. Nem a protekció létráján kapaszkodott fel, nem hivalkozhatott nagyuri göggel előkelő ősök fényes nevére, egyedül saját szorgalma, becsületessége, jellemzilárdsága és lángelmeje tette őt a legelső rómaiává. És az egyszerű arpinumi ifju

előtt csakhamar tisztelettel hajoltak meg az ősi patricius-családok büszke utódai. A Kossuth nevet is az ismeretlenség homálya burkolta be mindaddig, a míg Kossuth Lajos genialitásának ragyogása el nem oszlatta ezt a ködöt. Ő is kizárólag elragadó ékesszólásának, arany tollának és kristálytisza államférfiúi jellemének köszönhetette, hogy a legnagyobb, legtiszteltebb magyarok pantheonjában az első helyet foglalja.

Küzdelmük igazságos volt és épen ezért rendületlen is. Szívökbé valami csodálatos, mysticus hatalmat adott a természet. Ennek a hatalomnak semmiféle hatalom nem volt képes ellent állni. Megugrott előle Catilina és elfutott Jelasich.

A mint M. Tullius Cicero küzdött C. Julius Caesarnak az összeesküvőkkel szemben tanusított enyhésége ellen, akként harcolt Kossuth Lajos Széchenyi Istvánnal szemben, megtámadva ennek aggodalmaskodá-át, félénkségét. Igaz ugyan, hogy Széchenyi megrendült lelkének fájó aggodalmai a legnemesebb hazaszeregetből, Caesár ellenvetései pedig nagy mértékben önzésből és uralomvágyból eredtek, mindazonáltal úgy a Catilina ellen tartott IV-ik beszéd, mint Kossuthnak Széchenyi ellen való küzdelme egyképen a gyors, határozott és erélyes eljárás ellenzőit támadta.

Cicero is, Kossuth is, gyűlölték a zsarnokságot. Amaz Antonius, emez a kamarilla ellen vívta a legszentebb küzdelmet még a haza szabadságának sülyedő hajójában is. Tudták mindaketten, hogy ha elfogják őket, ha a hatalom kezébe kerülnek, rettenetes lesz a sorsuk, de, a mikor elszoruló szívök előtt felmerült a végveszélyben forgó hon bánatos képe, mindkettejük lelkét megújuló bizalom szállta meg és nem szüntek meg hinni és küzdeni.

Pályájok még abban a tekintetben is hasonló, hogy mindkettejük életútját ragyogóan beara-

nyozta a nép kegye. Szerették, imádták, bálványozták a hazában mindakettőt; az egyiket «pater patriae»-nek, a másikat «Kossuth apánk»-nak nevezték. A senatus gyűlésén felállt az ősz Cató és meghatva, lelkesedve festi a consul nagyságát, a magyar alsóházban felemelkedik a puritán Nyáry Pal és az ünnepélyes csendben áhitattal kiáltja: «megadjuk! . . .» S vajjon csodálhatjuk-e ezt a páratlan lelkesedést, ha számba vesszük, hogy Cicero is, Kossuth is a végromlástól mentették meg hazájukat? Rómában is, Magyarországon is már mindent elkészítettek az állam ellenségei a felforgatásra, lázítottak az ország különböző részeiben a mikor hirtelen közéjük csapott: Rómában Cicero, hazánkban Kossuth Lajos.

Es mégis, . . . — sir a lelkünk, a mikor rá gondolunk, — mindakettő hosszú időn át bujdosott számkivetésben, idegen földön, távol a haza megsebzett szívével!

A római konzul és a magyar diktator összezüzött szívvel távoztak a közpályáról, a mikor megtelt a keserűség pohara s az egyik tuscolumi, a másik turini remete lett. De míg Cicero később ismét visszatért Rómába, addig Kossuth Lajos felé hiába küldte a magyar nép bánatos kérését: «Gyere haza!»

Mind a kettő boldogtalanul halt meg. Cicerót Herennius százados gyilkolta meg, Kossuth olasz földön lehelte ki fényes lelkét és így egyiknek sem jutott osztályrészül, hogy honfitársai és övéi csendes, békés körében bucsuzzék el mindattól, amit szeretett.

Ime, mennyi hasonlóságot mutat pályájoknak és működésöknek ez a vázlatos kepe! Az emberi elme esodálkozva bámulja a sors különös játékát, a melylyel annyi század romjain és alkotásain keresztül ily közel hozza egymáshoz az ó- és a legújabb e két kiváló alakját. (Folyt. köv.)

Az éhség kenyere.

Elbeszélés a francia udvar titkos történetéből.

(3)

A dauphin láthatólag megkönnyebült. Egy nehéz súlyos teher esett le vállairól. Szívöböl köszönte meg az okos rendőrminiszternek a segítséget és ép oly titkosan távozott, mint ahogy jött. Berryer rögtön magához hívatta a két titkos rendőrt. Boyet már meglehetősen öreg volt. Didier, az egykori z-ebmetsző, még fiatal és erős természetű.

A miniszter hosszasan beszélgetett velök. Nyíltan elmondta nekik a dolog állását. Mindenik meghajolt s megtisztelve érezte magát ily megbízás által és megmagyaráztattak maguknak a csiny végrehajtását.

— En adom majd a nehezékosrat, méltóságos uram! mondá lassan Boyet.
— En meg a dobozt fogom hibázhatatlanul a kis herczeg bölcsőjébe dobni, — sugá Didier.

— Jól van, mondá Berryer, a kis dobozt majd magam fogom elkészíteni. Itt van mind-egyiknek egyelőre 100 louisdor; a jó kimenetelért évi javítás, állandó pártfogásom, a dauphin kegye és köszönete. Magától értetődik, a csínynek sikerülnie kell, mert ez mindnyájunk romlását vonná maga után.

— Sikerülni fog kegyelmes uram! — biztositá őt lelkesülten mindkettő. Igen, kezeskedünk a jó kimenetelért. Máskülönben nem értjük mesterségünket és megérdemljük, hogy felakaszszanak bennünket.

Versaillesben ismét «nyilvános ebéd» tartott és mindenfelől összegyűltek polgárok, hogy felhasználhassák az alkalmat, hogy az udvar fényét megtekinthessék. Ismét — negyedszer — állított ki a kis herceg, hogy az örvendő nép bámulhassa a csecsemőt. Mint rendesen az ajtóknál, bölcsőnél és mindenfelől fegyveres szolgák állottak.

Mintegy 80 látogató volt a teremben, közülük különösen két párisi nyárspolgár tűnt ki, az egyik már öreg, a másik még fiatal. Az egyik balra állt távol a korláttól, a másik jobbról e mellett.

Az öregebbik izgett-mozgott, majd köhögött, míg a fiatal meglepően természetszerűen és elég hallhatóan trüsszentett. Senki sem gondolta, hogy ez titkos jele egy csínynek.

— Csendben uraim! mondá fojtott hangon a testőrhadnagy, tilos Franciaország királyi gyermekét, mozgás, köhögés vagy trüsszentés által álmából felzavarni.

Alig végzé be ezt, midőn nyögés, majd tagolatlan kiáltás hangzott fel. Ugyanezen pillanatban az öreg ur a padlón hempergett, lát-szólag heves göresöktől megtámadva. Természetesen általános felfordulást okozott ezen eset. A nevelő és a dajka ijedten szaladtak a korláthoz s a többi látogató, a korlátnál álló fiatal emberen kívül, mind az álbeteg köré csoportosult, sőt a szolgák és testőrök is oda néztek. Egy pillanatig figyelmen kívül volt az alvó herceg.

Igy senki sem vette észre, midőn az említett fiatal ember sebesen belső zsebébe nyúlt és jobb kezével meglepő gyorsasággal könyved mozdulatot tett. Senki sem látta, midőn egy kis doboz esett az alvó lábához.

A testőrhadnagy ép az udvari orvost akarta

hivadni, midőn a fiatal ember a beteghez fura-kodott, mondván: — Ismerem ezen öreg urat, görcei, a mint a levegőre jön, azonnal megszűnnek. Majd gondját viselem. Chirurgus vagyok.

Néhány becsületes polgár segítségével ki-vitte az álbeteget az ugynevezett diszudvarba, hol ez annyira felüdült, hogy néhány pillanat mulva a chirurgus kíséretében elhagyta az ud-vart. Midőn a nevelő helyére visszatért, a bölcsőben egy az elsőhöz feltűnően hasonlító dobozt talált, de a pecsét ezuttal hárlát mutatott. Átadta a testőrhadnagnak, ki homlo-kára ütött, mert különös gondolatja támadt.

— Nézzetek a nehézköros és a chirurgus után; kiáltá. Fogjátok el őket.

A testőrök kirohantak. Hiábavaló volt. A nehézköros és a chirurgus nyomtalanul el-tűntek.

A dolog nem maradt titokban. A dobozt át-adták a királynak. Ugyanazt tartalmazta, mit az első.

XV. Lajos és az örgrófné ismét roppant ha-ragra lobbantak.

A rendőrség szigorú nyomozást indított. Berryer, Boyet és Didier titokban szívből ne-vettek, habár maguk is részt vettek a nyomozásban.

A király betiltatta a herceg kiállítását.

Igy kitűnt, hogy a régi dajka ártatlan. Szabodon bocsájtatott s a király rendeletére fáj-dalompénzt kapott, a dauphin pedig állandó nyugijban részesítette; elmenekült férje ismét visszakerült.

Igy teljesítette Berryer a dauphin óhaját.

Ezen jeles főherceg nem került uralomra, 1765. december 20-án meghalt; titokban ar-ról beszéltek, hogy a pompadouri hercegnő, valamely lassan ható mérget kevertetett ételébe, mely ily korán megölte. Fia, a «burgundi her-ceg» sem került trónra, mint 10 éves gyer-mek meghalt 1761. márczius 22-én, sőt nem-sokára követte öcsese is.

A dauphin harmadik fia Lajos a «berri her-ceg» XVI. Lajos néven követte XV. Lajost, ennek halála után 1774-ben a trónon, kinek éle-tét 19 évvel később a hóhér bárdja fejezte be.

(Francziából.)

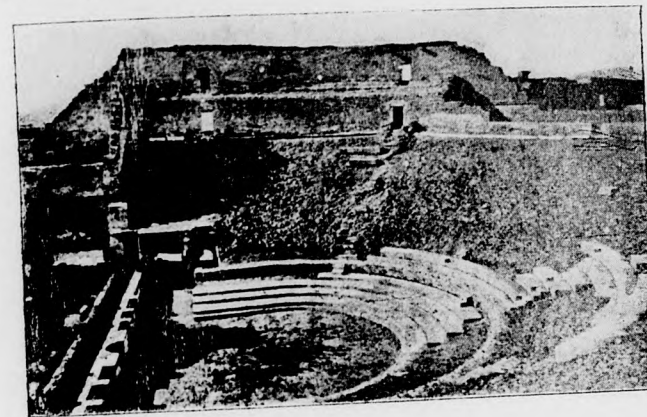
(Vége.)

Egy 1800 éves városról.

Irta: Dr. SZÉKELY ISTVÁN.

(5.)

Hátra van még, hogy röviden a régi Pom-peii házi szereiről megemlékezzünk, a mennyiben azok leírása tételünk megvilá-gítására befolyással lehet.

Teatro tragico.

Ha a fennmaradt házi szereket tekintjük, könnyen győződhetünk meg arról, hogy a ré-giek enmü holmija sokkal egyszerűbb és ke-vésbé változatos volt a miénkénél. A minden-féle szekrény, szifon, trümő, konzól a régi Pompeiben nem igen divatozott. Találunk min-denestre egyszerű szekrényforma ládákat, de a mienkhez fogható változatoság azoknál ki van zárva. Az ugynevezett butor-, asztal-, szék-, pamlag- és ágygyal ki van merítve.

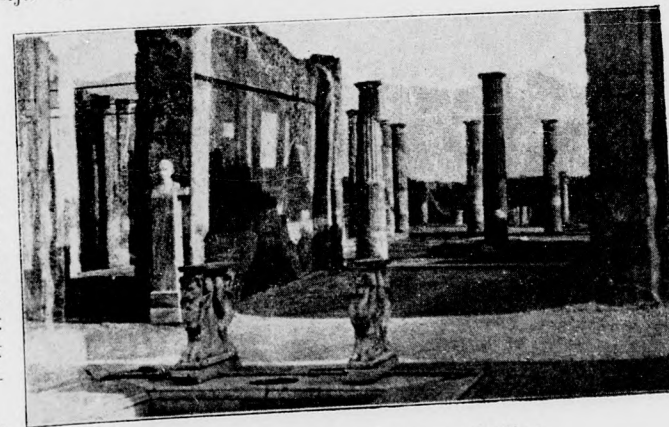
A házi butor legváltozatosabb darabja az ülő szerszám, mert annak anyai és olyféle fa-ját ismerték, mint mi. Hozzátevé azt, hogy az ókori díszítő motívumok bármelyike kiállja a versenyt a legtöbb modern hasonlónemű holmival. Sokféle alakban és kivitelben maradt ránk az ugynevezett étkező pam-lag: a régi római, tudvalevőleg étke-zésnél nem ült, mint mi, hanem az em-lített pamlagra dőlve, balkezére támasz-kodott és jobbajával evett. Képzeltető, hogy a fényűzés elharapozásával e bútordarab nemcsak díszes faragású ele-fántesontból, de sőt ezüstből, aranyból is készült. Hasonló fényűzést állították ki az asztalokat, melyek közül kivált a háromlábú toilette és diszasztalkák voltak páratlan eleganciával és művé-szettel kiállítva.

A sötétség ellen meglehetősen nehezen védekeztek, mert a nagyobb szerű vilá-

gitást úgyszólván nem ismerték, mert a vi-lágító eszközök készítése alacsony fokon áll. Nem értettek hozzá, hogy kell a világító erőt üvegek segítségével fokozni s ez okból a na-gyobb világítást csak több lámpás alkal-mazásával érték el, a mely a szélnek ellentállani nem tudott és a melynek füstje esetleg elzárt helyen tűrhetet-lenné vált; a miért is egyes nagyobb házakban az így fejlődő füst elvezeté-sére valóságos kis kéményeket alkal-maztak. Az csodálatos e gyarló világi-tásnál, hogy az a mai Olaszország-ban is csaknem a maga ó-római alak-jában divik. Ma is látja az utazó a kis hosszúkás lámpát, melynek felső lapján az egyik nyílás az olaj, a másik a kanócz befogadására szolgál és mely csak annyiban üt el a hazánkban, pl. Mihályfalván is kiásott agyaglám-pácskától, hogy érezből készült. A mi lámpák kü-lönb a régi Pompeiből napfényre ke-

lőnek, mind ennek a fajnak változatai, a me-lyek lényege ugyanaz, csak kivitelök és díszít-ményök különböző. A kicsi lámpásból fejlő-dött ki az elegans, karsu oszlopos kandelá-ber, a mely rendesen bronzból vagy márvány-ból készült. — Midőn végül még annyit jegy-zünk meg, hogy a fűtő-kemencéket többnyire a szentartó medencék helyettesítették és hogy épült kályhakemencék helyett hordozható apró vaskemencék — és ezek is felette ritkán — voltak használatban, nagyjában kimerítettük a házi szerek számát.

(Folytatása következik.)

Pompei. Casandi Melaegro (peristilio.)

Br. Eötvös „Búcsu“-ja.

— Poetikai analízis. —

(3.)

De most?! . . . «A mi a régi Budából megmaradt, anyagul használtatott fel új házak építésére, míg az egészből csak itt-ott egy darab várfal, vagy a várkapuk alatt egyes góthfaragású kötőredékek maradtak fenn, s egy város, melyet ha körüljárunk, hazafiságunk egész lelkesedése szükséges, hogy elhiggyük mindazt, mit Mátyás dicső városáról hallánk» (Eötvös József saját szavai.)

Ily emlékeknek a kifolyása, ily elmélkedésnek és szemléletnek a szülöttje, ily gondolatoknak és érzelmeknek hangosan beszélő tanuja a költemény ezen része:

«S egy köny Budáról, mely magas tetőjén
Sötéten áll, egy bús emlékezet,
Nagy sírköve hazámnak temetőjén,
S ráirva mind a mi elveszett;
Régen szétdőnté az idő falát:
Kövén még látni a csatak nyomát.»

Mint testet az árnyék, akként kíséri fájdalma még mindig a költőt . . .

Miként az aeolhárfa viharokban feljajdul a magas tetők felett; úgy halljuk, mint előbb is hallók, a költő érzelm hurjain a gyászborult szív kitörő fájdalomhangjait. Amit ezren némán türve éreznek, az a keserv tölti el folytonfolyvást égő kinnal a költő kebelét . . . Fájlalja ő azt, a mit az enyészet romboló hatalma a nemzettől elvett, fájlalja azt is, amit meghagyott. Fajunk keserve hangzik ki énekéből, — s a gyáva kor fölött elhangzó jajsza a nemzet szent fájdalmának hű nyilatkozata.

A multba merülve Mohácsot látja most a költő, a nemzet egykori dicsőségének sirját, melyet a visszavonás pusztító lelke készített, hogy ezen borzasztó műve által a vizsályra oly felette hajlandó magyart önzsedelmének drága árán tanítsa egyetérteni. Előtte van a hősök véréből pirosult gyásztér, a magyar fénykor temetője, hol most zöldebb a fű, ékesebb a határ, virulobb a táj, több illat tölti a virágokat, a hősök vérével megszentelt mezőn szebek a kalászkok; mert «szent határ az, s pusztá nem lehet, hol honfiszív hazáért vérezett» . . .

S ezen szomorú emlékű vidék még áll:

« . . . magasbra nőnek
Az új barazdán a régi hősökön
Kalászkai, erőt ad a mezőnek,
Bár rég lefolyt a férfi vér-özön.»

Ezek láttára szívében virágok fakadnak, melyekből koszorut fon, s azt mivel a dobogni megszűntszíveketakaró sírdombok már lesüllyedtek, emlékjel gyanánt, de egyszersmind mély fájdalmának és változhatatlan honszeretetének is, a honfiszívek véréből termékeny földre teszi le . . . Hiszen még:

«Áll a tér, s nem vész a fájdalom.»

Ez a nyilatkozat a költői léleknek legszebb vonása — oly bizonyíték, mely mindennél jobban meggyőz bennünket érzelmeinek őszinteségéről bánatának és fájdalmának nagyságáról, valódiságáról.

Szent kegyelettel csügg az ősökön s majd illatot hoz a virágokról, melyek multunk gyönyörű kertjében teremnek; majd pedig a fájdalom éles töre járja át szívét, midőn a régi szenvedések emléke és a szenvedő közös anyának fájó szívébe táruul fel előtte . . .

Ily vegyes érzelmek azután nem engedik meg a költőnek, mint igazi hazafinak, hogy szívének bánatát egyedül csak a multba temetve, pusztán csak a régi dicsőség fényével üzze el a büfelhőket, hanem a jelenre is tekint s hű következetességgel eddigi elmélkedéseinek és összehasonlításainak eredménye: egy nehéz könycsepp és az el nem vesztendő fájdalom.

Igy kellett a költőnek érezni minden kétséget kizáró bizonyossággal.

. . . De a költő érzése egyszersmind a nemzeté is. Ezen érzéséből kifolyólag meggyőződéssé érlelődik benne az a gondolat, hogy nincs nép oly elsüllyedt, mely önnemzete sorsa iránt hideg közönnyel viseltetnék, s így a magyar sem lehet hazája iránt oly érzéketlen, hogy ne osztoznék a kesergő édesanya fájdalmában, s viszont ne dagasztaná keblét az igazán érzett öröm megnyugtató érzete akkor, ha nemzete egén a jólét és boldogság áldó napja süt . . .

Míg a tavasznak égő virága lesz, míg a virágokból illatár fakad, míg magyar szántja e vérrel öntözött földet; addig, hazám, mindig lesz oly hálás gyermeked, kinek szeméből örömkönyvek hullanak emelkedésed láttára, mindig lesz oly hű fiad, ki a rokon-érzés gyógyító balsamával enyhíti a visszavonás és durva irigység nemtelen fegyvereivel ütött sebeidet.

(Folyt köv.)

A kumeai szibilla. — Zampieri festménye után.

JANUARIUS.

— A Tanulók Lapja számára írta: *Gál Kálmán.* —

(2.)

A római költőtől azt a felvilágosítást kapjuk erre, hogy ekkor legrövidebb a nappal, ekkor kezd meg a nap új pályafutását s ezzel együtt hosszabbodnak a nappalok. Helyes volt tehát, hogy az év is ehhez igazodjék.

Azonban nem követem tovább a költőt, mert csak annyiban akartam tárgyalásomba vonni, a mennyiben vonatkozásai napjainkra is illenek. E hónapnak még néhány nevezetesebb napjáról és jelentőségéről akarok csak megemlékezni.

Első mindjárt a 6-iki ünnep, vizkereszt vagy három királyok ünnepe. A vizkereszt ünnepét a görög-egyházban Jézusnak a Jordánban való megkeresztelése emlékére tartják. Ekkor a pap hiveivel kiment a közelben található folyóhoz, ott közös imádság után a vizet megszentelte, a miből aztán haza is vittek, mert csudatevő erőt tulajdonítottak neki. Testedzés végett néha még gyermekeket is mártottak ilyen szentelt vízbe.

Oroszországban a vizszentelés ma is a legnagyobb és legfényesebb ünnepek közé tartozik, melyen az uralkodó család is résztvesz. Ezen ünnep görög nevé Epiphania, a mely eredeténél fogva a karácsonynál régiebb s mivel ez csak a IV. sz. vége felé terjedt el általánosabban, azelőtt jóformán a karácsony helyettese is volt.

A három királyok néven a keresztény egyházak azokat a férfiakat tisztelik, a kik egy csillagtól (a 3 király csillagáról) vezérelve keletről Judeába jöttek, hogy a zsidók ujszülött királyának hódolatukat bemutassák. Ezek, a mint Mát. ev. II. 1—12. verseiben le van írva, először Jeruzsálemben tudakozódtak felőle, de Herodes Bethlehembe utasította őket. Itt aztán a megtalált gyermeknek aranyat, tömjént és mirhát ajándékoztak. Neveiket nem jegyezte fel a szt. írás, azt sem, hogy hányan voltak, honnan jöttek; csak általánosságban mondják, hogy keletről jöttek és magusoknak nevezték, a kik abban az időben a tudósok voltak és a természet titkainak kutatásával, csillagászzal foglalkoztak. A régi hagyomány szerint: Gáspár, Menyhért, Boldizsár volt a nevük. E nap után kezdődik a multságok ideje, a farsang.

E hónapban van Vincze és Pál napja, melyekről szintén régi hagyomány, hogy:

Ha fénylik a Vincze
Megtelik a pincze.

Továbbá pedig:

Pál, ha fordul köddel, ember meghal döggel;
Pál napja, ha tiszta, jelent nagy bőséget;
Ha esős és havas, kenyérben szűkséget;
Ha szeles, hoz nekünk rabló ellenséget.

Említendő még arany száju szent János Chrysostomus) ünnepe is. E férfiú kiváló egyház- atya, szónok és konstantinápolyi patriárka volt. Mint ilyen hatásos szónoklataival megszilárdította a jó erkölcsöket, a miben maga is jó példával járt elől, kórházakat épített a nép számára.

Erkölcsei fölénye és szigorúsága sok ellenséget szerzett neki, sokat kellett szenvednie Eudoxia császárnétól is, a kit erkölcstelensége miatt többször megintett; de azért lángbuzgalma soha sem szűnt meg. Művei az egyházi szónoklat remekei ugy tartalom, mint nyelvezet tekintetében. Ezért kapta halála után az arany száju jelzőt.

A babonás hit szerint a drága kövek jelentősége összefügg a 12 hónappal. E szerint azon ajándékok között, melyekkel az illetőt születés napján vagy a kereszt szülők vagy mások megörvendeztetik, rendesen valami tárgy van azzal a kövel, melynek befolyása alatt az illető született. Januáriusban a nemes gránát uralkodik, a mi az állandóságot jelenti.

E hónapban a nap a vizöntő jegyébe lép. Végül álljon itt egy kezeim között levő és 1830-ik esztendőre szóló kalendáriumból, mely «Hanckens Bálint folytatása szerint Erdélyre, Magyarországra és más tartományokra alkalmaztatott» (Kolo'sváronn) a januáriusra vonatkozó vers:

Az idők' sorába újra más esztendő!
Mit hoz kire kire a' setét jövőndő,
Nem tudjuk; éljünk hát a jelenvalóval,
Ne sokat gondoljunk sirral koporsóval.

(Vége.)

Hogyan beszélhetett Aeneas Didoval?

Ezt a kérdést intézte Alföldy Lajos előfizetők a Tanulók Lapja olvasóihoz. A beérkezett megfontolásokat egyenként nem közölhetjük, mert a lapunkban rendelkezésünkre álló kevés hely nem engedi. Egyesek véleményének lényegét néhány szóba összefoglalva alább közöljük.*) A beküldött fejtegetések között legalaposabbnak Nagy György s-szentgyörgyi főgymn. 7 o. tanulóét tartjuk, azért azt változtatlanul közöljük s a kitűzött jutalmat neki ítéljük.

1. Poetika licentia. Ilyen a Niebelungban Theodorik és Attila.

Szárnyas Kálmán (Szeged.)

2. Karthagót Trója elpusztítása után alapították, nem pedig előtte. Trója 1184-ben Kr. e. pusztult el. Karthagót pedig 850. körül Kr. e. alapították, tehát három századdal később Trója elpusztulásánál, nem pedig előbb.

Schwert Ferencz (Pozsony.)

3. Vergilius állítása, hogy Aeneas és Dido beszélgetnek költői anachronismus.

Spitzer Zoltán (Baja.)

A philisteusok Kr. e. 1209-ben Sidon városát, mely város a phoeniciai szövetségnek feje volt, elpusztították. Sidon helyébe Tyrus lépett. A tyrusiak inkább nyugaton igyekeztek gyarmatokat szerezni, mert az ott lakó népek civilizálatlanok voltak, kik nem voltak féltékenyek a jövevényekre, míg a szomszéd népek, a cariai kalózok és a ioniai kereskedők szintén ügyes vállalkozók voltak, kikkel, ha versenyezni kezdettek volna, könnyen leverethettek volna. A tyrusiak alapítják Utica városát, ugyancsak ők eljutnak a pyraenei hegyekig és utközben sok gyarmatot alapítanak. Mindezeket felülmulja azonban Karthago. Karthago alapítása mesés titokszerűségben vész el. Egy tyrusi királyleány, névleg Dido, összeveszett bátyjával, Pygmalionnal Kr. e. 888-ban. Dido néhány főúrral hajóra szállt és Tyrosból eltávozott. Sok kalandozás után a tunisi öbölbe érkeztek, a hol partra is szállottak. Dido az ezen tájon uralkodó fejedelemtől annyi földet kér, «tau-rino quantum possent circumdare tergo.» A fejedelem kérésébe beleegyezett. Kiváncsi volt,

*) Lapunk zártakor a következőktől kaptunk még fejtegetéseket: Hodács Ágost, Luszti Ferencz (igen jó dolgozat), Bubicz Jenő, Korn István.

hogyan fog olyan kis darab földön annyi ember elhelyezkedni? De bezzeg meghökkent, mikor a királyleány a bőrt vékony szeletekre vágta s azzal a tengerparton akkora helyet kerített be, hogy azon egy várost lehetett építeni. Ezen a helyen épült fel az a híres város, mely később oly nagy szerepet játszott, t. i. Karthago? Tehát Dido Karthagót Kr. e. 888-ban alapította.

Most pedig áttérek Aeneasra. Aeneas Trója elpusztulása után néhány trójaiával hajóra száll és «post multos errores» a karthagoi partra vándorlik. Itt ismerkedik meg Didoval. Az a kérdés, hogy vajon Kr. e. hányadik évben jött Aeneas Karthagoba? Trója feldúlása Kr. e. 1184-ben végződött be Eratosthenes számítása szerint. S így ha Dido Karthagót 888-ban alapította, Aeneas pedig 1184-ben kezdett bolyongani, Aeneas és Dido sohasem találkoztak, csak Vergilius hozta őket össze. Ez olyan kérdés, a melyet napjainkban nem lehet eldönteni. Mert míg egyrészt Karthago alapításának módjára és idejére biztos adataink nincsenek, ép úgy nincsenek Trója feldúlására és Aeneas menekülésének idejére nézve sem. Hiszen a trójai háborút sok tudós (Cox, Max Müller) csak mythosnak tartja, melyben Achylleus a napot, Páris a sötétséget, Helene pedig az esthajnal jelképezi. Mindezeket összevetve Aeneas és Dido találkozását nagymérvű «poetica licentia»-nak tartom.

Továbbá, ha elfogadjuk, hogy Karthago alapítása Kr. e. 888-ban volt, Trója pusztulása s ezzel egybekötve Aeneas menekülése Kr. e. 1184-ben, akkor a megfontlásra kitűzött kérdés helytelen annyiban, mert Karthago alapítását sokkal előbbre teszi, mint Trója pusztulását. De ha Karthagót később alapították is, megfontlani ugy sem tudjuk, hogy hogyan beszélhetett Aeneas Didoval. Aeneas Didoval talán soha nem is beszélt. Legalább ezt adatokkal bebizonyítani nem tudjuk s nem tudjuk azért, mert sem Karthago alapításának, sem Trója pusztulásának idejét biztosan nem tudjuk. S így az én véleményem az, hogy Aeneas beszélgetése Didoval Vergilius phantasiájában született meg s ezen részt művébe azért alkotta, hogy a rómaiak és karthagoiak közötti ellenséges viszonyok okát adja, mert Dido, ellenséges viszonyok okát adja, mert Dido, «Límidon Aeneast távozni látja, így kiált fel: «Litora litoribus contraria, fluctibus undas impetor, arma armis, pugnant ipsique nepotesque.»

PALERMO.

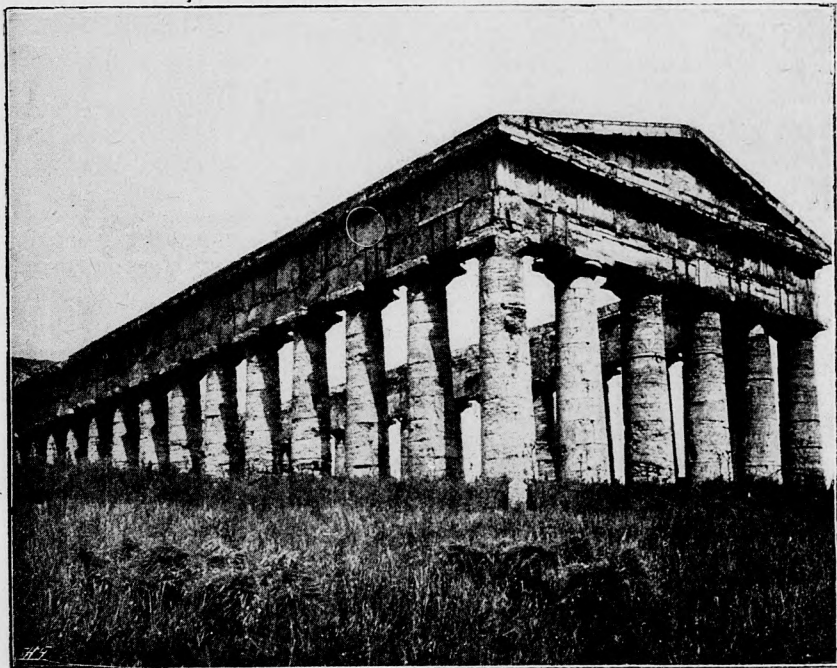
Irta: Dr. ERŐDI BÉLA.

(5.)

Mennyivel más az élet itt nyáron naplemente után, mikor ezrével hemzsegnek itt a város minden rendű és rangu lakói, a mikor a robogó kocsik az előkelő világot a Villa Giulia felé szállítják; a mikor a hűsítő árusok éktelen zajjal kínálgatják sörbetjüket, fagyaltjukat, jeges vizüket.

A tengerpartra nyíló terraszok is megélenkülnek olyankor. A virágos erkélyeken Pa-

napi élményeit beszéli el. Mindenik tud valami újat, valami meglepőt mondani. Mintha azokat a régen ismert és már ezerszer fölfedezett dolgokat ezeregyedszer kellene fölfedezni. Legjobban örültek a dresdai mérnök és neje, a kik velem jártak Girgentiben s ma az én tanácsomra jártak Segestában. Nem győztek eléggé halálkodni s elragadtatással beszélni a szép dóri templomról, mely egy 304 méter

Segesta. Görög templom.

lermo szépei gyönyörködnek a tengerparton nyüzsgő életben. Egy hegedűs, gitáros és fuvolásból álló kis zenekar csakhamar kéznél van. Azok a szép melodikus olasz dalok, a három hangszer zenéjével kísérvé, olyan elmaradhatatlan fűszerezői az olaszok mulatságának, mint nálunk a cigányzene.

A Foro Italico nyüzsgő életével, a tengernek és a város környékének elragadó képével, a tengeri levegő üdítő balsamával, a kertekből áradó illatával kedves emlékü marad lelkünknek.

Mire mi hazaértünk, már együtt volt a társaság a table d'hotenál. Ilyenkor mindenki a maga

magas dombon áll egymagában s az egész vidéknek méltóságos diszét képezi. A 36 oszlopon nyugvó nagy szentély ma is úgy áll befejezetlenül, mint a hogy a pusztulás beköszöntése találta. Sok bajon ment át Egesta, mely később Segesta nevet vett fel, a görög uralom alatt; mert nem görögök, hanem ely-miek, mások szerint trójaiak ivadékaik alapították. A város a sok szorongattatást nem tudta kiheverni, elpusztult s befejezetlen maradt az a szép templom, mely ilyen állapotában is egyike a legjobb karban levő dóri templomoknak.

(Vége.)

A villamosság történeti fejlődése.

Irta: FIRMUS.

(4.)

A vékony szén fonál azonban, nehezen ereszti át az elektromosságot s azért az hővé alakul át, a szemet izzóvá teszi és világít. Edison mint gazdag ember, idejének legnagyobb részét laboratóriumában tölti, hol a rendelkezésére álló segédeszközök által s számos tudós férfiú segítségével egymásután ejti bámulatba fényes találmányaival az emberiséget.

Ebben az időben tűnt fel Siemens, a ki 1866-ban állította fel dynamo-elektromos elméletét. Ezen az alapon a dynamo-gépek szerkezete is egészen megváltozott s lényeges átalakuláson ment keresztül.

S bár Siemens és utána Edison igen nagy tökéletességre emelte azokat, még ma sincs megállapodás e téren; szakadatlanul újabb meg újabb szerkezetű gépek kerülnek ki a constructeurök keze közül. Az újabb gépek vizsgálatánál rögtön feltűnik, hogy azok többnyire a gerjesztő elektro-mágnesek méret-arányaiban térnek el egymástól.

Elméleti szempontból kiindulva, matematikai alapon Hopkinson végezte az első vizsgálódásokat, s oly meglepő eredményre jutott, melynek alapján lehetségesse vált a helyes méretek és arányok megválasztása mellett könnyebb és ennek következtében olcsóbb gépeket előállítani. Siemens ezenkívül számtalan olyan műszert s készüléket szerkesztett, a melyeknek eddig híján voltunk s melyek nagyon elősegítették az elektrotechnikusok munkáját. Ő ajánlotta az első gyakorlatilag érvényesíthető rendszert az áram ereje és a vezetékben lévő ellentállás mérésére. Kísérletileg igazolta a gummi rendkívüli szigetelő képességét s alkalmas módot talált fel a tengerekbe sülyesztett kábelek vezetőképességének megvizsgálására.

Rendkívül nagy feltűnést keltett Bell a jelen század közepe táján, a telefon feltalálása által. Tehát nemcsak írásjeleket, hanem a hangot magát is lehet villanyosság által nagy távolságokra szállítani s eljön az idő, mikor a tengerentúli országokban élőkkel is úgy diskurálhatunk, mintha csak mellettünk ülnének a szobában. Máris nagy elterjedésnek örvend a telefon s nemcsak városok és egyes vállalkozók közt létesít összeköttetést, hanem magánosok is nagyban használják. Egyelőre persze még költséges a berendezés, de napról-napra csökken az ára s közel állunk ahhoz az időhöz, mikor mindenkinek elkerülhetetlen szükséges eszköze lesz, — akár csak a zsebóra. Hogy min alapszik

tulajdonképen a telefon, azt szives olvasóim bizonyosan tudni fogják már.

Evvel kapcsolatosan meg kell említenünk Edison fonográfját is. Bámulatos találmány, szerkezetében nem kevésbé egyszerű, mint a telefon s idővel a kellő tökéletesítések és javítások után, alaposan fel fogja forogni az egész világot. A fonográfjal megörökíthetjük a hangot, mely eddig elszált és elenyészett. Elhunyt kedveseinknek ismét halljuk a beszédét, letűnt színpadi művészeknek felidézhetjük énekét.

De nemcsak idealisztikus, hanem reális haszna is lesz a fonografnak. Az egyetemre ezentul a fonográfot küldik a jogászok és technikusok, sőt még ez is fölöslegessé válik, mert a tanárok előadásait boltokban lehet majd megvásárolni. Rejtélyes bűntettek felderítésére is felette alkalmas lesz, mert mint titkos tanu, az utolsó szóig híven elmond mindent, a mi körülötte történt. Ha látogató jön hozzánk s nem talál bennünket otthon, a fonográfjal beszélhet. Este aztán haza jöve, megtudjuk: ki volt itt és mit beszélt?

De térjünk vissza eredeti tárgyunkra s folytassuk ott a hol elhagytuk.

Az eddig elmondott találmányok, mint láttuk, mind a jelen század felére esnek s azon vesztük észre magunkat, hogy tulajdonképen már a végére értünk a dolognak. Hátra van még egy utolsó, gyakorlati szempontból talán ezekkel egyenrangú találmány, mely néhány éve csak, hogy nyilvánosságra került — s büszkeséggel töltheti el keblünket az a tudat, hogy-e korszak megalapítói első sorban hazánkfiak.

A villanyvilágítás és erőátvitel gyakorlati alkalmazására szerkesztették Zipernovszky, Déry és Bláthy (amerikai minta után) az első váltóáram elektromos gépeket oly tökéletességre emelték azokat, hogy az ő szerkezetök szerint készített elektromos gépekkel mind az öt világ-részben találkozunk.

A legnagyobb villany világítási telepeket Romában, St. Paulóban, Innsbrukban s más európai amerikai, ausztráliai városokban, a pesti «Ganz»-amerikai, ausztráliai városokban, a pesti «Ganz»-gyár rendezte be. Zipernovszky, Déry és Bláthy rendszere szerint s büszkén mondhatjuk, hogy e tekintetben a világ legnagyobb gyártelepeivel: a Vestinghouse-, Siemens-, Edison- stb.-féle gyártelepekkel is bátran kiálljuk a versenyt, sőt bizonyos tekintetben azokat tul is szárnyaljuk. Hogy miben áll tulajdonképen a váltóáram-gép szerkezete s mit nevezünk általában váltóáramnak, az, minthogy csak a történeti fej-

lödést akarjuk szem előtt tartani, nem tartozik ide.

Ők szerkesztették továbbá az első, gyakorlati alkalmazásban ma is legtökéletesebb transzformátorokat, melyek segítségével lehetségessé vált, aránylag vékony, tehát olcsó dróton, veszteség nélkül, több kilométerre sőt mérföldekre elvezetni az elektromos áramot. Ez különösen ott megbecsülhetetlen, a hol nagy vízerő áll rendelkezésre, mert pld. a Niagara mellett semmiféle ipartelep nem lehetne felállítani, de fel lehetne használni, s tényleg a tervet nem sokára keresztül viszik, a vízerőt a dinamogépek hajtására, s az így nyert villamos áramot transzformátorok segítségével a távolos városokba lehetne szállítani s munkagépek hajtására s városok világítására felhasználni. Farbak és Schenek, hazánkiai, pedig az ugynevezett akkumulátorok tökéletesítése által biztosítottak maguknak nagy nevet az elktrotechnikusok sorában.

A villamos vasutakat csak röviden érintjük,

mert nem vágnak már bele feladatunkba. Minden villamos vasutban van egy erőgép az ugynevezett motor, mely a bevezetett elektromos áram következtében forgásba jut s a vele összeköttetésben lévő kocsikerekeket is hajtja. A központokban fejlesztett villamos áram vagy a sínek alatt, vagy, a föld felett alkalmazott vezetékben fut s alkalmas szerkezetek által kerül a hajtandó motorba.

Napjainkban egész sereg fiatal elektrotechnikus csoportosul a régiak közé. Versenyárak lépnek fel s iparkodnak helyüket elfoglalni.

Különösen Amerikában, a hol a töke és anyag oly nagy mennyiségben áll rendelkezésre, folyton lázas tevékenységgel dolgoznak az emberek s még mindig megállapodás nélkül haladunk előre ebben a régi s mégis fiatal tudományban, s bár nálunk a haladás nem is olyan feltűnő, mégis napról-napra többen barátkoznak meg vele s megnyugvással mondhatjuk, hogy lépést tartunk a többi művelt államokkal. (Vége.)

A gályarabok.

Kis templom áll kunyhók körében,
Csillag van tornya tetejében.
Bár egyszerű, szegény a népe
Az Úr nem kérdi: dús-e? szép-e?
A kincse: aranszajú papja,
Kitől az Úr igéit kapja.
S fölzug az ének, élő hitben:
«Erős várunk nekünk az Isten.»

S nyugalmas éjjel rája törnek
Botránnyul Isten és embernek:
Hiába a család keserve,
Viszik papját lánczokba verve.
S vakbuzgón romlásukra törvén
Hóhérekzekben kész a törvény.
S zeng árván, bár nem árult hitben:
«Erős várunk nekünk az Isten.»

Haragvó tenger pusztá partján
Komoly gályák sorvasztó padján
Csörgő bilincsben ott szenvednek
Rabbá tett szolgálai Istennek.
Nincs enyhülésre bizodalnok,
Csak feltörő szárnyán a dalnak,
Mely még az égbe fölsegítsen:
«Erős várunk nekünk az Isten.»

S a tenger és az évek árja
A partot s gályát végigjárja
Fővenyt, időt s rabot söpör le . . .
S a mint kemény deszkára kötve,
Lábán nehéz golyó — aláhull
A nevdes sirba: gyászdanául
Mind kevesebb ajkról zeng itt fenn
«Erős várunk nekünk az Isten.»

S mikor már egy bilincs se csörren.
Az élő sirban, gályaközben,
Mikor mind, mind ott pihennek
Korall mélyén nagy tengereknek
Viharos éjjel, zúgó habban
Felzug, seregnél hangosabban
Az örök himnus mélyeikben:
«Erős várunk nekünk az Isten.»

. . . Hiszen: jön még egy boldogabb kor.
A szeretet — hitté lesz akkor,
S nem marjuk egymást ellenképen
A megcsúfolt Jézus nevében.
S a hármas bérczek messzesége
E szent szót viszhangozza: beke!
Hogy ez igében megsegítsen —
«Erős várunk nekünk az Isten.»

Váradi Antal.

FEJTÖRŐ.

— Rovatvezető: Csiszár József. —

1. Számtani kérdés:

Egy tanulótól kérdezi az osztálytársa, hogy hány éves, mire ő így válaszolt: «Az édes apám kétszer olyan idős, mint az édes anyám. A bátyám pedig olyan idős, mintha a szülőim évszámát összeadom s kivonok belőle 69-et, az a szám a mi kijön, adja bátyám éveinek számát. Ennek vedd a 3-ad részét s megfogod tudni, hogy hány éves vagyok? (Czettler Rezső.)

2. Földrajzi kérdés.

Melyik a Rajna partján épült város az, melynek érsekei királyválasztók voltak? Igen sok gyára van, kereskedelme élénk. Székesegyháza milyen stílusban van építve? (Hodács A.)

3. Történelmi kérdés.

Ki volt azon regebeli assíriai királynő, ki győzelmes hadjáratokat viselt? Babiloniában gyönyörű függő kertjei voltak. II. Katalin orosz császárnak szintén ezt a nevet adták. (Horvátovits J.)

4. Természetrizai kérdés.

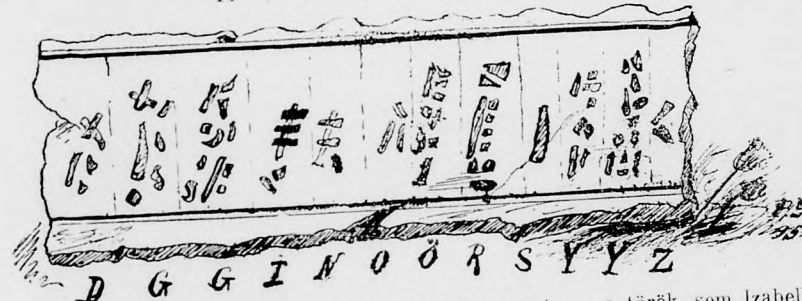
Melyik növény az, mely a szántóföldeken gyakori, melynek fél méter szára van; épszerű és atellenes levelei tojásdadok, vagy lándzsásak, tiz két körben álló porzója van. (Hodács A.)

5. Stilisztikai kérdés.

Hogyan nevezzük az előadásnak ama formáját, melyben az író valamely igazságot elvont fogalmak személyesítése, beszéltetése által tüntet ki? (Rigó F.)

6. Képtalány.

Popper Sándortól.

A 3. számban közölt fejtörő helyes megfejtése. Számtani kérdés: 472, 9, 2. — Földrajzi kérdés: A pásztoréletet folytató jakutok. Keleti Sziberiában a Léna, Indigirka és Kolima folyók mellékén tartózkodnak. Történelmi kérdés: Mercy Claudius Florimund gróf. Az 1716-iki török hadjáratban Pétervárad ostrománál tüntette ki magát. Savoyai Jenő rábízta a temesvári kerület kormányzását. Elessett Crocetta város ostrománál, Parma mellett 1734. június 29-én. Természetrizai kérdés: Ökörszem, csük vagy csaláncsattogató (troglodytes pában él. Vegytani kérdés: Foszforsó, foszforsavas natrium ammoniak. Képlete H Na (N H) P O₄ Képtalány: Ne rázd azt a fát, mely önkényt hullatja gyümölcsét.

Helyesen megfejtették: Egressy Árpád, Bitter Károly.

Kerbolt Károly, Horvátovics Iván, Popper Sándor, Nagy Elek, Ferenczy Zsigmond, Legát István, Jászoly Béla, Wiedermann Sándor, Farkas József, Terényi István, Pál Béla, Fekete Ágoston, Palugyay Lajos, Silbermann József, Nyárády Béla, Tamaskó Lajos, Weisz Henrik, Kutsera Lajos, Balázs Ferencz, Marton János, Szabó Károly, Dénes Béla, Schanovetz Kelemen, Böhönyi Ferencz, Kovács Alajos, Fehér Géza, Szendrey István, Groff Béla, Bognár István, Lajos Ferencz, Kemény Dénes, Futó ferencz, Rajkó István, Drégely István, Hermann Béla, Lambert János, Elek Géza, Telkes Lajos, Beniczki István, Grosz Henrik, Müntze Béla, Klein Gyula, Vass Elemér.

A jutalomkönyvet Kerbolt Károly pécsi főgymn. tanuló nyerte el.

IRODALOM.

Verne Gyula összes munkáinak egyedül jogosított képes kiadásából a Franklin-Társulat kiadásában A Jangada (800 mérföld az Amazon folyamán) a most megjelent 27—30-ik füzetekkel be van fejezve. A genáilis francia író az Amazon folyam vidékén tett utazással, viszontagsággal, érdekfeszítő kalandokkal az ősvilág életét mutatja be, együtt adván a szórakoztatót a tanulságos ismeretekkel. A munkát az eredeti francia kiadás képei érdeklik. A fordítás Visi Imre tollából való, ki magyarul, az eredeti könnyű elbeszélő mórának megfelelően ültette át az érdekes munkát. Verne műveinek e füzetes kiadása lehetővé teszi, hogy minél többen megszerezhessék azokat. Egy füzet ára 20 kr., s mindenik gazdagon van illusztrálva és szépen kiállítva. Diszes bekötési tábla hozzá 40 kr.

Hazafias könyvtár, szerkeszti Gaal Mózes. A további kötetek a következők: «A fekete ember». Ez a fekete ember Karácsony György volt, ki uton-útfélen azt prédikálta, hogy Magyarországot Isten segítségével fényes fényben felfedezte a török iga alól, s tulajdonképpen a törökkel cimboráló haramia volt, a ki a népet rabolta, eladta a töröknek, s amerre ment, mindenütt pusztított. «A ki birja marja.» Történelmi elbeszélés a XVI. századból. Bebek Ferencnek és Balassi Menyhértnek ez volt a jelszava. Mind a kettő egymás romlására törekedett s azért, hol törökpartiak voltak, hol meg Izabella királynéhoz szítottak, a mint érdekeik kívánták. Végre mégis Balassi lett az erősebb, s bár nem maradt sem a török, sem Izabella hive, hanem Ferdinándhoz pártolt, de vetélytársától mégis megszabadult, mert megfojtotta. «A murányi tolvajbanda» szintén egy roszeleikü embernek, Bacsó Mátyásnak történetét beszéli el, ki végre is saját gonoszságának esik áldozatul. A hazafias könyvtár kötetait ajánljuk az olvasni szerető ifjuság figyelmébe. Egy kötet ára 25 kr. s kapható minden könyvkereskedésben.

Az «1848-49-iki Magyar szabadságharcz Története» című illusztrált munkából most jelent meg az 51-ik füzet, a melyben Graza György a debreczeni országgyűlés működését mondja el számos eddig ismeretlen adat felhasználásával. A nagyszabásu munka néhány füzetrel több lesz, de a tavasz folyamán okvetlenül befejeztetik. Ugy a már megjelent 2 kötetre, mint a mostani füzetekre (Wodianer F. és Fiai) elfogad megrendelést.

VEGYESEK.

A budapesti ev. ref. főgymnasium ifjusága az ifjusági «segélyegylet» javára febr. 8-án hangversenyt tart, melynek műsora a következő: 1. Nyitány. Veber «Büvös Vadászából». Előadják zongorán: ifj. Gonda Béla 8. o. t. és Csilléry Dezső 8. o. t. 2. Magyar népdalok. Czimbalmos előadja Fejes Andor 7. o. t. 3. Komoly szavalt. Előadja Schier Aladár 8. o. t. 4. Magyar népdalok. Előadja hegedűn Kocsány Gyula 7. o. t. (zen. növ.), zongorán kíséri Keller Imre ur. 5. Express rajzok. Bemutatja Herman Nándor 8. o. t. 6. Tenor soló. Heiser: «Pusztai sirhalom» és Elbert J.: Népdalok. Előadja Jovanovits Milán 7. o. t. 7. Hegedű, zongorakísérettel. Rieding «Soirées de Budapest». Hegedűn előadja Lénárt Dezső 6. o. t., zongorán kíséri Szij Ferencz 7. o. t. (zen. növ.) 8. Zongora soló. Moszkowsky «Tarentella». Előadja Csilléry Dezső 8. o. t. 9. Vig szavalt. Előadja Forschner Sándor 8. o. t. 10. Vonós kettős. Előadják: Kramer H. 6. o. t. és Kocsány Gyula 7. o. t.

A zalaegerszegi felső kereskedelmi iskola Kisfaludy önképzőköre jan 18-án tartotta V-ik rendes gyűlését Kiss Lajos tanár ur elnöke alatt. A tárgysorozat a következő volt: 1. Tóth István jegyző felolvasta a múlt ülés jegyzőkönyvét, melynek hitelesítése után 2. Erdős Irnák felolvasta a «Beteg fohásza» cz. művet és bírálatát. A kör a művet nem fogadta el. 3. Illés József sikerrel adta elő «Kossuth felett» cz. beszédet. 4. Veszprémi Győző felolvasta «Küzdelemre» cz. költeményt és bírálatát. A kör a bíráló bizottság véleményét nem fogadta el és a művet írójának visszaadta. 5. Hegedűs szavalt «A rab» cz. költeményt Petőfitől. Elnök ur megjegyzi, hogy a költemény megválasztásánál kis változatosságot tartanak és utmutatásul elnök ur felhívására 6. Erdős Irnák elszavaltta sikerrel Petőfi «Pacsirtaszót hallok megint» cz. költeményét. 7. Lénárt J. felolvasta «Holdvilágnál» cz. verset és bírálatát. A kör elfogadta a bír. biz. határozatát és a művet írójának visszaadta. 8. Ezután a kör márcz 15-n tartandó ünnepély műsorát állapította meg és egy alkalmi ódára pályázatot hirdetett.

A Somogyi-féle konzervatórium Beethoven-önképzőköre 1896 január 19-én, vasárnap d. e. 11 órakor tartotta ötödik ülését «A megtért fiu» című elbeszélést Orlik Árpád bírálatá alapján, második fokra érdemesítették, ugyszintén Klein József szavaltát is,

a ki Petőfi «Egy gondolat bánt engemet . . .» cz. költeményét adta elő. A kör megrovásban részesítette R. F. és J. E. tagokat, amiért a napirendre kitűzött pontjaikat indokolatlanul elmulasztották. Somogyi Mor intézeti igazgató Beethoven egyik szonátáját adta elő, mire Goldstein Jenő Arany János «Tetemre hívás» cz. költeményét adta elő zajos tetszés mellett. Heves vita után, melyben Storch Ernő, Pertesz Lajos, Havasi Dániel vettek részt, a kör a szavaltat első fokra fogadta el.

Ifjusági mulatságok. Az újvidéki kir. kath. magyar főgymn. tanári kara február 12-én az ifjusági «Segély-egylet» javára táncszal egybekötött hangversenyt rendez. A műsor zene, ének s szavaltokból áll; közreműködnek az ifjusági zenekar és a gymnasiumi férfiak. A tanulók közül néhányan zongorán játszanak. Mozarttól, Kontskitol, néhányan pedig szavalnak.

Gyorsíró-táncmultság. Az orsz. magy. gyorsíró egyes. f. év febr. 8-án, az iparos kör helyiségeiben (IV. Himző-u. 5.) hangversenyyel és felolvasással egybekötött táncmultságot rendez. Közreműködnek: Hegyi Aranka, Csongori Mariska, Halász Mariska (czimbalom-művész), Rákosi Viktor és Tóth Lajos zongoraművész. Kezdeté fél 9-kor. A tiszta jóvedelem a Gabelsberger-Markovits-féle gyorsírás céljaira fog fordítani. Személyjegy ára 2 ft. Jegyek József-körut 69. sz. 53. ajtó alatt válthatók. Az érdeklődők meghívóért is ide forduljanak.

Szerkesztői telefon.

Granitz G. A feladott kérdés megfejtése nem helyes. Sziklay J. Eperjes. A versek nem közölhetők. Kreselics L. N. Becskerek. A kidolgozás a határidőn túl érkezett. Schweitzer D. Miskolcz. 1. A T. L. I. évfolyama a szerkesztőségben kapható diszkotésú táblával 2 ft 50 krt. 2. H. F. nem az. Geirniger G. A. A feladott kérdés megfejtése nem helyes. S. M. Békés. A névmagyarosításhoz keresztelő levél, kiskorunál szülői beleegyezés kell. Forduljon Telkes Simon urhoz Budapest, Ártilla-utca, ő szívesen elintézi. Kroisos. Mostani levelét megkaptuk, az előbbi nem. Kulesár K. Nagyon es nos, talán egyszer rákerül a sor. Fekete L. A sikerült esel cz. kis rajz egy kis simítással megjárja. Kemény I. A kivándorlók cz. elbeszélés tárgya elég érdekes, de a kidolgozás gyakorlatlan kézre vall. Jobbak a mellékelt illusztrációk, de ezeket sem lehetne közölni primitív voltak miatt. Falusi. Lám, ez már sikerültebb. Csak minél kevesebb páthoszzal írjon. D. N. Pécs Elérzékenyültünk a szomorú história olvasásakor, s a versét csak azért nem adjuk ki, mert nem akarunk általa olvasóinknak keserű percekét szerezni. (Több kérdésre a jövő számban.)

«Kosmos» müintézet nyomása, Budapest, VI., Aradi-utca 8.

TANULÓK LAPJA

A KÖZÉPISKOLAI IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Előfizetési árak:
Egész évre 4 ft.
Fél évre 2 ft.
Negyed évre 1 ft.
Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTI:
Dr. RUPP KORNÉL
főgymnasiumi tanár.

Kiadja a „Kosmos” müintézet, kő- és
könyvnyomda és hírlapkiadó részv.-társ.

SZERKESZTŐSÉG:
Budapest, IX., Soroksári-utca 31.
KIADÓHIVATAL:
Budapest, VI., Teréz-körut 23. sz.
HIRDETÉSEK
felvételnek és jutányosan számíttanak

Milleniumi utazási alap.

(*) Okvetetlenül gondoskodni kell az ifjuságnak arról, hogy a szerény anyagi viszonyok közt élő tanulóknak a milleniumi kiállításra való utazáshoz némi tőkét gyűjtsön.

Már említettük, hogy a nyiregyházi főgymnasium ifjusága mily gondos előrelátással igyekezett a tervbe vett utazásra pénzt gyűjteni, jól esik hozzátennünk, hogy ugyanezt megcselekedte az iglői főgymnasium ifjusága is.

Rámutattunk a jó példára, hogy ezt az eljárást a többi intézetek is követhessék. Hiszszük is, hogy a jó eszme kapós lesz, s hogy minden intézet vetekedve törekszik az utiköltségek ily módon való megszerzésére.

Azt hisszük azonban, hogy csak ez a módja a gyűjtésnek nem lesz elég arra, hogy az egyes intézetek tisztességes utazási alapot gyűjtsenek.

A miniszterium, a melytől a tanulók budapesti utazásának ideája származott, rendkívül sokat tesz annak érdekében, hogy az ifjuság feljövételét a millenárius kiállításra előmozdítsa. Sokat tesz, midőn az elképzelhető legolesőbb utazási kedvezményt szerzi meg a feljövők számára, gondoskodik ellátásáról, s arról, hogy az ifjuság sokat lásson, tapasztaljon, tanuljon, élvezzen a drága fővárosban. S mikor arról gondoskodik, hogy mindez alig kerüljön az ifjuságnak valamibe, ennél többet már nem tehet.

A költségekről kinek-kinek magának kell gondoskodni, az egész ifjuságnak pedig főleg arról, hogy a szegény tanulók részére szerezzon pénzt, hogy a kiállítást jómódu és szegény

egyaránt megtekinthesse. Az ezen célra való gyűjtésnek már említett módja mellett még az utazási alapra való gyűjtésnek néhány módját ajánljuk az ifjuság figyelmébe.

Az ifjuság, mint testület kérje meg igazgatóját, hogy a segélyző egyesület vagyonából adjon e célra oly összeget, melyet annak viszonyai megbírnak. Engedje meg az igazgató, hogy a városban székelő főpapok, káptalanok, magánosok, nagykereskedők fölkérhetők legyenek, hogy a milleniumi utazási alaphoz adományokkal járuljanak.

Fölkérendők volnának továbbá pl. a kaszinó, nőegylet, a különböző egyletek, a melyek az illető városokban vannak, hogy tekintettel az utazásnak kulturális céljaira, vagy csupán erre a célra rendezzenek táncvigalmat, vagy a más célra rendezett vigalmak tiszta jóvedelméből egy részt e célra engedjenek át.

Fölkérhető volna az egyes intézetek tanári-testülete is, hogy a böjtben, ha többször nem, hetenként egyszer rendezzen csekély belépő díj mellett felolvasásokat, melyeknek jóvedelme a milleniumi utazási alaphoz járulna.

Ha színészek is vannak a városban, felkérendő az igazgató, hogy pl. egy vasárnapi délutáni előadás tiszta jóvedelmét engedje át e célra.

Szóval kövessenek el mindent, hogy utazási alapot létesíthessenek. Az idő még elég arra, s ha jókor és buzgalommal hozzáfognak a gyűjtéshez, könnyű szerrel igen szép összeget gyűjthetnek össze.